

TPG TPK TTK

Lui Kriisa
FOTO-ATELJEE

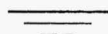
Tähe 42-3
Telef. 9-90

Kõige odavam ostukoht on

K. Jaik'i

kirjutusmaterjali-, paberi-, papi-,
tapeti- ja raamatukaupluses

Tartus, Suurturg 11

Müük suurel ja väikesel arvul

Spordi- ja võimlemis-
tarbeid soovitab

J. Kivastik

Tartus,
Rüütli tänav 8

H. Berg

Lõuna-Eesti vanim
graveerimis- ja märgitööstus

Tartus, Promenaadi tän. 9
Asut. 1897. a.

Kõikide koolide lõpu- ja
mütsimärkide valmistamine

I I L

TARTU POEGLASTEGÜMNAASIUMI, POEGLASTEKESK- KOOLI JA TEHNIKAKOOLI ÕPILASKONNA AJAKIRI.

TOIMETUS: Vastutav toimetaja — õpet. J. Adamson, päätoimetaja — G. Kiiman,
tegevtoimetaja — L. Hindoala, toimetuse liikmed: E. Karindi, A. Sarv,
V. Siska, A. Stanovitš ja J. Arman.

III aastakäik.

MAI 1936.

Nr. 2

Nüüd alles algab võitlus.

Veel mõned nädalad, ja rida meie kooli õpilasi lahkub jäädavalt meie hulgast, et sünnikogutud teadmiste ja oskuste ning saadud kasvatusel varal ise endale rajada teed ellu.

Paljudele neist tundub, et jättes maha koolipingi, küpsustunnistus taskus, nad on juba saavutanud kindla positsiooni elus, et võitlus on läbi võideldud ning et nüüd selle võidu tulemused peavad neile võimaldama kerge ja õnneliku elu.

Aga nad eksivad, kes mõtlevad nii.

Nüüd alles algab see pärisvõitlus, päälahing ägeda ja kurja ning salakavala vastasega. Samm-sammult ainult võib selles pääseda edasi, võttes vastu hulga pisikesi ja ka ränki haavu, komistades vahel jõuetult vastase hoopide all, langedes isegi vahel kummuli — tundega südames: ma olen võidetud, hävitatud . . .

Ent tugev iseloom ei vannu selles võitluses kunagi alla. Ka siis mitte, kui näib, et tal pole enam mingit lootust võidulepääsmiseks. Ta ajab vaid end ikka jälle jalule, seob oma haavad kinni, tõmbab pisut hinge ja alustab uuesti võitlust püsivalt, järelejätmalt, ustavalt, kindla sihiga silmade ees — haarata võidupalmi!

Kas oleme suutnud teisse, abituriendid, valada seda raudset tahet, seda terasmeelt, seda kuldset relva teaduste ja oskuste näol, mis teid viib eluvõitluses võidule, seda mehhist ustavust oma ülesannete täitmise vastu, seda sõdurivaprust täita kõhklematult ja silmipilgutamata antud käsklust, seda heldet südant kannataja kaasvõitleja vastu, seda piiritut armastust oma isamaa ja rahva vastu, mis võitlejast sõdurist alles suudab teha õilsa kangelase, kes pigemini hääbub kui alla vannub?!

Tahan uskuda ja loota seda teie pärast, et oleme seda suutnud. Tormake siis vaprate meestena eluvõitlusse ja jääge võitjaks!

V. Neggo.

Reastugem!

Teelahkmel Sul peatub jalg:

„Nüüg kuhu?

Üks ainus pilk vaid merest
ma ääretust,
piisk aatomõäike
hiidmeres
tormpalgse saatuse.“

Ei!

Su hinges kõikval purdel
kääb endausk;
Sa jälgi,
kuis rajuilmal raevutseb meri,
vaata,
kuis võpatub
rand kivine
hiidlainte puutel,
mis
reastet piiskadest.

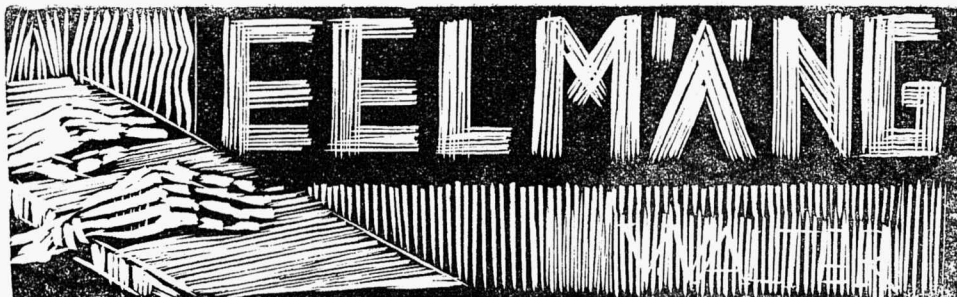
*

Murdlaineliselt võimsalt

Sa rullu,
valgvahuta
teel sinipalgsel piiritul;
ründa
ja raiu
tend kivlsoonist kallastõket!
Ning hääbudes kord elu randmail
Sa kustu,
märgenda
kuid jälg,
voogpiisad järgnedes millesse
raidhool
uurd jäädvustada võiksid mõtte
avarduva arengu . . .

01. 05. 36.

V. V.

Hiigelsaalis kustusid tuled. Loorse pimeduseliniku all sammus ta sisse — suur kunstnik. Teda ei nähtud, kuid ometi tundis igaüks end puudutatud olevat ta lähedusest. Ta näis enda ümber levivat salapäraseid kiiri, millised kõiki päältvaatajaid läbisid, hiigelsaalis järsu hiirvaikuse põhjustasid — õhus tundus äikeseeelist rusuvust.

Veelgi ei nähtud teda, ainult tajuti. Kõik tundsid, kuidas ta klaverile ligines, igaüks arvas nägevat, kuidas ta oma sõrmed klaveri valendavale hammasreastikule lähendas.

Siis — kui vaikus juba ähvardas talumatuks muutuda, kui igaüks hingetumas, salapärases ootus-ärevuses tundis oma vere üha kiirenevat ringvoolu — siis kuuldus esimene toon.

See oli üksainus katkendlik heli. Tundus, nagu polekski ta seoses taktiga, nagu moodustaks ta erandi, instrumendi vastuvõtlikkust uuriva proovi. See oli kõiki võpatama panev, järsk ja tugev toon, piga näis nagu oleks klaveri kaskõhus rebenenud mõni keel. See kuuldus nagu jumalagajätt, hädakarjatus, see ootamatu, katkendlik toon.

Kuid siiski polnud keel katkenud. Üuesti kuuldus sama toon, kuuldus korduvalt, teravalt, lõikavalt, disharmoneerivalt.

Päältvaatajad imestusid.

Ja järsku, märkamatult läks kunstnik üle mängule. Kuski, madalamais basses moodustus vaevaltkuuldav, hiiliv, teedtasandav akord, näiliselt väga kauge, näiliselt millegi eelseisva järjest ligineva kajana.

Inimesed kuulasid hingetumalt, haaratud minoorhelindeist, milledele ümbritsev pimeduselinik andis salapärase, ähvardava kõrvalvarjundi.

Akord vaheldus akordiga. Heliid segunesid, kuuldudes kord surevalt-tummalt, kord kõueliselt-mürisevalt. Takt muutus üha kiiremaks, metsikumaks, nii et lõpuks ei märgatudki kunstniku esildises muusikat, piga näis see olevat mingi helide mässutsev orgia, orgia, mille helid kauasest kütkest viimaks vallandumisel endile teed raiusid, ümbritsetavasse avarusse levisid, valjeneva, tugevneva vasardamisega päältvaatajate kõrvu ähvardasid lukustada ja mis hiigelsaalis miljonkordist vastukaja esile kutsusid. Müristamine ja orkaan näisid võitlevat, vihaseimalt maadlevat selles omapärase mängus. Võis uskuda, et see polnudki klaveri hääl, näis, nagu käsitleks kunstnik Suure Looduse keeli, sundides neid nutma, kihutades neid paluma ning ähvardama ja juhtides selle metsiku heliderühma kuulajate kõrvusse.

V. Pirk.

Armastus,

Tõesti, seesugust mängu polnud keegi varem kuulnud!

Kõik näisid viibivat rusuvas poolunes, hüpnootilises olekus. Hiigel-saali lämmatav õhk imes pimeduses vosvorseilt helendavaile laupadele higipiisad. Päältvaatajaid oli vallanud õudus, aimus millestki lähenevast, millestki kohutavast. Seisukord muutus talumatuks. Juba kuulduski siin sääli katkendilisi, teravaid, hüsteerilisi kiljautusi, hirmunud naishääli, mis aga pea-aegu kuulmatutena mattusid üha metsikumaks muutuvasse mängusse.

Siis — mäng jõudis lõpule. Teda ei kuulnud enam ruumis. Kuid ta kõlas edasi iga inimese sisemuses, kiirendas pulsilööki, sundis südamed valjusti peksma, kohises soontes, tegi kurdiks, rõhus, lämmastas, kohutas.

Tõesti, kunstnik pidi oma ettekande jõuga ülimalt rahule jääma.

Pikkamööda näis ümberolijaisse elu tekkivat. Hakati liigutama. Kauem ei suudetud taluda pimedust, nõuti valgust.

Ja kui aeglaselt, uniselt, näiliselt tahtetult süttisid lampide kaarread, kõikide silmapaarid suundusid lavale, kõikide silmapaarid huvitusid seni pimeduse hõlmas viibinud kunstnikust.

Kuid teda ei nähtud veelgi. Kunstniku kuju kattis must rüü, ulatudes peast jalgadeni ning laiu-des põrandalegi laineliste voltidena. Märgati vaid, et kuju, mis hetkel kummardus üle klaveri, oli röövloomana pikk ja kõhetu.

Alles siis, kui viimaste helide järelkaja kustus, sirutus too erandlik kuju ja aeglase liigutusega kõrvaldas ta rüü näolt.

Ja siis kõikide südamed ähvardasid seisatada kokkumisest. Sest see ei olnudki inimene. Sääli, laval, mähituna musta rüüsse, seisis irvitav lõust, luukere — Surm ise ja näitas inimtuhandeile oma luist nägu.

Ta pööras aeglaselt pääd, heitis vaate oma mustendavaist silmakoo-bastest neile, kes piineldes korisesid viimastel kohtadel saalis; ta ulatas oma valendav-luised, peened sõrmed rüü mustadesse voltidesse ja pöördus uuesti klaveri poole.

„Mu daamid ja härrad,“ lausus ta siis jäisel häälel, „esitasin teile ainult e e l m ä n g u. Nüüd vahest soovite kuulda k o n t s e r t i?!...“

See eelmäng lavastus ajavahe-mikus 1914—1918... Kas oleme juba küllaldaselt kosunud, et kuulda — järgnevat kontserti?

01. 05. 36.

V. V.

Mees on loodud oma risti kandma, selleks on ta saanud tugevad õlad. Mees võib kannatada palju, nii kaua kuni ta võib kannatada iseennast. Ta võib elada ilma lootuseta, ilma sõpradeta, ilma raamatuteta, ilma muusikata, nii kaua kui ta võib kuulatada oma mõtteid, väljast akna tagant kostuvat linnulaulu ja kauge mere kohinat.

Axel Munthe.

Pögenik.

Tugev tuulepuhang kandus üle vaikse, peaaegu mahajäetuna näiva sooäärse metsatalu, haarates enesega kaasa maast juba kolletanud puulehti ning -oksi ja loopides neid vastu onni aknaid, mis seisis selleks küllalt madalal.

Hetkeks näis, kui jätaks tuul oma laastava töö, ent see oli vaid pettepidiks, vaid selleks, et ainult pisut puhata ja siis uuesti, hoopis suurema jõuga, alata oma mängu...

Siin, keset seda metsikut loodust, madalas ja pimedas talutares, üsna suure reheahju vastu surutuna, istus väike poisike oma vanaisa põlvedel ning kuulas vaikivalt koldes märatsevaid tulekeeli, mis imitsesid välja poolmädanenud puujändrikest. Ta ei kuulnud väljas möllavat maru, ei kuulnud looduse ähvardavaid hääli, — kuulis vaid toorete puude sissemist, millele vahetevahel seltis mõni ta vanaisa jutustis.

Ka vanamees, kelle põvil istus poisike, näis samuti olevat unustanud looduse, — ta ei kuulnud, kuidas laudauks valla kisti ning kuidas see uuesti, tagaaetuna tormakast, vihmaga segatud tuulest suurema hooga kinni paisati.

Vanamees jutustas, jutustas lapsele muistest Eestist, eestlaste suurtest püüetest vabaduse järele, muistsete eestlaste sangarlikest tegudest Eesti vabadusvõitluses; jutustas eestlaste vihast ülekohtuste mõisnike vastu, orjadest, kes ahelais piinlesid. Ja laps kuulas pinevi meeli raskusist ja muredest, mis olid aastasadu lasunud needusena ta tillukesel kodumaal.

Ühes jutustisega elustusid vanamehe silmad, neis tekkis mingi võimas leek, ta sõrmed tõmbusid rusi-

kaisse ja vanad, kollakad, tubaka suitsust värvitud hambad haarasid närvlikult luitunud piibu järele.

Lähenes öö. Juba kustusid puujändrikest koldes, — jätsid järele vaid hallvalge tuha. Hetketi valgustas veel vanamehe nägu punakas valgus, mis tekkis vanamehe piibus, mille järele uimastavad suitsupilved tasa koldesse vajusid...

Väljas aga märatses torm edasi.

* * *

Hetkel, millal vanaisa koputas oma piibu tühjaks, kostis raske löök uksele, mille mõjul tare uks, toetudes roostetunud hingedele, aeglaselt lahti vajus. Tugev tuuleil, segatuna vihmaga, tormas siia vaikesse, hubasesse kotta. Ent samal ajal ilmus uksele mees porise mantliga ja kübaraga, mille alt tuli nähtavale habetunud nägu, milles läikisid ebamääraselt mehe silmad, mis kartlikult toas ümber vaatasid.

„Issand halasta,“ kostis läbi vaikse ruumi vanaisa suust. „Nii hilja veel väljas ja päälegi siin ümbruses, kus pole ühtegi talu ligidal. Eksinud?“

Ent mees ei vastanud otsekohe, ta silmadesse ilmus väsimus. Jõuetult langes ta siis ligidalasetsevale pingile, tasa sõnades:

„Eksinud? Ei! Aga, võin ma siin pisut puhata, pean veel edasi ruttama!“

„Taevas, sellise ilmaga, senikaua kuni veel mina siin peremees olen, ei luba ma kellelgi siit edasi minna sellise ilmaga. Tõesti, külamees, võite rahulikult see öö veeta siin.“

Tasa nõrgus külalise rõivas test porist vett põrandale.

„Täna! Kuid see on võimatu.“

Pea veel täna edasi minema,“ kostis toolilt.

Vanamees näis järsku aru saavat. „Vang,“ sosistas ta.

Võõras hüppas ehmunult üles, vaatas peaaegu hullumeelselt vanaisale näkku, ent siis kadus pinevus mehe kehast, — ta langes tagasi pingile.

„Jah, olen vang, — vang, kes ei suutnud taluda välja vanglat. Seepärast, isa, peangi ruttama edasi!“

Kibe naeratus ilmus seejuures mehe huulile, vihaläige ilmus ta silmisse ja ta käed tõmbusid rusikasse, kui ta rõhutas:

„Olin vang, ent enam mitte!“

Toas valitses vaikus. Vanaisa oli istunud tagasi koldeäärsele pingile ja süütas juurdelisatud puud põlema.

Vanaisa näis mõtlevat . . . Ta tundis hästi praegusi, revolutsiooni-aegseid vanglaid, ta teadis hästi, kui kergesti võis sinna mõne vägagi lihtsa eksimuse põhjal saada, teadis väga hästi, kuidas viletsa söögiga ja piinamistega tehti inimesist nende varjud.

Siis tõusis vanaisa, astus väikese kapi ette, võttis sealt mõningad sööginõud ja asetask need võõra ette:

„Siin on pisut süüa! Ega siin küll midagi erilist hääd ei ole, kuid nagu ma usun, on see ikkagi parem kui vanglas.“

Võõras vaatas tänuliku pilguga vanaisale, hakkas siis sööma ning peagi kadusid toidud, mis hävitasid vangi aukuvajunud silmist näljatondi.

Kell madalal tareseinal ragistas nagu tiisikushaige üksteist hoopis.

Vanaisa vaatas vaikides võõrast. Ta ei sõandanud küsida, millised asjaolud põhjustasid võõra sattumise vanglasse. Ta kartis valu, mis võiks

A. Sarv.

Kevadöine udu.

tekkida võõras, kui ta sunniks tal meelde tuletama tema minevikku. Oli tunda, nagu leiduks neis kahes mingi ebamäärane arusaamine teineteisest.

Vang oli lõpetanud söömise.

„Täna! Kuid nüüd pean hakkama minema,“ kiirustles ta.

Väljast kuuldus korraka hääli. Vangi keha tõmbus pinguli. Peagi oli ta, ainult paari sammuga, teise ukse juures, kiskus selle valla ning kadus pimedusesse. Tuul lõi ta järele ukse paukudes kinni.

Vanaisa seisis nõutult keset taret.

„Jumal aidaku sind!“ sosistas ta. Vanakese silmadesse imbus tasakesi vett. Talle meenus ta enese olukord juba aastate eest. Siis segas

vanakese mõtiskelu valju koputus uksele. Ukse avanedes ilmusid sellele kolm meest:

„Kas te pole näinud siin ühte vangi, meest tumehalli mantliga?“ kostis ühe suust.

Vanaisa silmad libisesid üle vastust ootavate meeste nägude. Ta silmade ette kerkisid paralleelselt kupjate kujud vanast eestlaste teoorjuse ajast, kerkis vanamehe silmade ette viletsus, milles pidid elama vangid, siis ütles ta tasa:

„Ei. Ma pole näinud kedagi.“

Mehed pidasid omavahel nõu, siis kadusid ilma jumalaga jätmata tagasi õhe. Vanamees vaatas neile vaikides järele, kuni nad kadusid. Siis sulges ta ukse ja ligines koldele, mille ääres ta pojapoeg istus. Tasa silitas ta oma pojapoja pääd, lausudes: „See on viletsus, millest ma sulle rääkisin . . .“

„Päästetud,“ mõtles vanaisa endamisi, ent samal hetkel asus kartus vanakesesse.

Kiiresti tõttas ta uksele, kust vang oli läinud, kiskus selle lahti, ruttas välja õuele, kus tuul sahistas ta hallides juustes ja piserdas vee-

piisku habemesse. Vanaisa pääd läbisid kiiresti mõtted, need ristlesid ta pääs, ent peagi selgusid need, jäi järele ainult üks:

„Sa oled mõrtsukas! Miks ei öelnud sa vangile, et säälpool asub soo . . .“

Vanake tõttas edasi, ikka edasi, ehk pole veel hilja.

„Hei!“ kuuldus vanakese suust hüütavat. Aga kusagilt polnud kuulda vastust.

Ikka edasi jooksis vanake, ent korraga langes ta. Samal ajal läbisid tasid õhku kaks tumedat mürtsu. Vanake tundis, kuidas ta selg muutus aeglaselt märjaks, ta silmade ees ilm tumenes, ta võis veel näha nägusid, mis kuulusid vangi tagaajajale, kuid siis — ta langes teadvusetusse . . .

* * *

Väljas tormas tuul aga üha edasi. Sööed koldes olid juba amugi kustunud, kuid ikkagi istus kolde ääres poisike, kes ootas igatsusega vanaisa, kes oskas nii hästi jutustada . . .

18. 4. 1936.

G. Kiisla.

A. Stanevitš.

Kotun.

*Kats kätt, kats jalga hällün üles
ai meelehärmän väike lats.
Oll' heränü ku unõst üles
vai imä kavvas ära läts . . .*

*Sõrm suun ja ikust likõ silmä,
pää suuri latsõmõttit täüs.*

*„Sul varsti nätä uvvõ ilma,
iin elu ilusaim sul sais.“*

*Üts õdak tõsõl takan juusksõ,
üts nätlal püündse kätte tõist.
Ma tarõst vällä laskmist uutsõ:
„Lats kõndi ütsinda jo mõist!“*

*Sõs kevväi, suvi, talv ja süküs —
uus paistsõ mulle iga neist.
Nüüd umõ minu hinge tüküs
miil tsipa rohkõmb ellu mõist.*

*Häll kantu ammu tarõ pääle,
om meelest lännü latsõ ikk.*

*Ja imäl lõpnu laulu hääle, —
kuid mälestus tuust kõigest pikk.*

*Päiv nüüdki paist nii selgelt vahel,
kuid kotust kaonu latsõ rõõm . . .*

*„Oh imä, viil su kässi vahel
las hingest lõpõs valu lõõm!“*

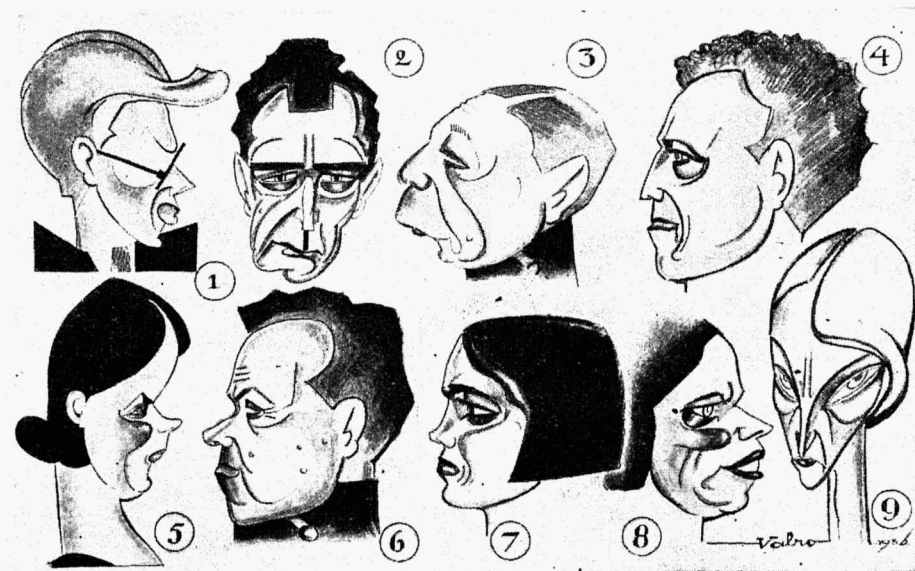
Moodsa õhulaeva pardal.

Eelmises „lili“ numbris oli lühidalt toodud esimese lennuabinõu, õhupalli ehk aerostaadi saamislugu. Õhupallist on tänapäevani arenenud kolossaalseim õhusõiduk, juhitav õhulaev ehk dirižabel. Mitte iga õhulaev pole zepelin, nagu sageli arvatakse. Dirižableid on olemas pehne, poolpehme ja kõva kerega. Kõva kerega liigi tähtsaim esindaja on zepelin, mille leiutas aastal 1900 saksa kindral krahv Zeppelin. Et viimane tüüp on kõige suurema populaarsuse võitnud, osalt seepärast, et sakslased seda maailmasõjas kaunis rohkesti kasustasid, osalt seepärast, et selletüübilised õhulaevad on suurimad, nimetatakse tihti ka teist tüüpi õhulaevu ekslikult zepelinideks. Viimane tüüp

väärrib aga kindlasti kõige rohkem tähelepanu, ja et saada ettekujutust, kui kõrgele on arenenud õhulaeva-tehnika viimase 150 aasta jooksul, on allpool avaldatud moodsaima õhulaeva, saksa zepelin „Hindenburgi“ lühike kirjeldus.

„Hindenburg“, mis kannab tehase numbrit L. Z. 129, on viimane Zeppelini tehastes ehitatud õhulaev. Tema ehitamisel kasustati 35 aasta jooksul omandatud kogemusi, ja arvestades L. Z. 127 „Graf Zeppelini“ edu, mis on läbi lennanud üle 1 200 000 km ja vedanud ümmarguselt 12 000 reisijat ilma ühegi tõsisema viperuseta, võib optimistlikult suhtuda L. Z. 129 „Hindenburgi“ konstruktsioonis.

„Hindenburgi“ kui zepelini-tüü-

TPG uut ning vana „kaardivõge“: 1. E. Haamer, 2. G. Vilbaste, 3. T. Bock, 4. H. Tari, 5. I. Kimmel, 6. J. Lest, 7. L. Ritsland, 8. E. Laarens, 9. L. Vilmre.

bilise õhulaeva kere koosneb kindlast metallsõrestikust, mis päält puuvillase riidega kaetud. Sõrestik ise on duralumiiniumist ja teistest alumiiniumi sulatistest, ning tema suurusest annab ettekujutust ka tõik, et tema joonestamiseks kulus terve aasta. Enne kui saadi ehitamisele asuda, tuli ehitada hiigelangaar, milles sõrestiku kokkupanemine kestis kaks aastat. Õhulaeva kogupikkus on 248 m ja suurim läbimõõt 41,2 m. Katterie on päält värvitud hõbedaseks, et ta kiirgaks paremini soojust tagasi, seestpoolt katab teda aga tumepunane värv, mis ei lase päikesekiirtel tungida õhulaeva sisse, mis on suuremalt osalt õhust kergema gaasiga täidetud, mille koguruumala on 200 000 m³. Praegu on õhulaev veel vesinikuga täidetud, milline on jaotatud 16 täiesti eraldatud kotti, kuid edaspidi tahetakse tarvitusele võtta kahekordsed kotid, nii et vesinik oleks mitte põleva, kuid kalli heeliumiga ümbritsetud.

Tühjalt kaalub „Hindenburg“ 130 tonni, millele lisandub 65 t kütteõli ja 19 t reisijaid ning pagasit, nii et uue zepelini lennukaal on 214 t.

Jõuallikaiks on neli 16-silindrilist vesijahutusega Daimler-Benz diiselmootorit, igaüks 808—900 HP, millised on asetatud nelja mootorigondlisse kahele poole kere alla ja annavad õhulaevale lennukiiruse 125 km/h. Kuigi kiiruse poolest õhulaev ei saa moodsa reisilennukiga (kuni 440 km/h) üldse võistelda, on tema tähtsamaks trumbiks suur lennuulatus. „Hindenburg“ on näiteks täie koormatusega võimeline vahemaandumiseta katma 14 000 km.

Õhulaeva juhigondel asub laeva eesosas kere all, milline asetus annab õhulaeva juhile suurima nägemispiirkonna. Juhtimine toimub

nagu suurtel laevadelgi tüürimisemasina abil. Tüürid asuvad kere tagaotsas ja nende kõrgus on 44,7 m. Maandumist hõlbustava uuendusena on tarvitusele võetud kaks õhukummidega varustatud ratast, üks juhigondli, teine alumise kiilu all. Arusaadavalt on õhulaev moodsa peilimisseadeldisega ja raadioga varustatud.

Õhulaeval on ka elektrijoujaam, milline asub laeva keskosas ja mille generaatoreid ajavad ringi kaks 50 HP diiselmootorit. Siit saadava energiaga varustatakse elektrikööki, soendatakse vett ja toidetakse õhulaeva pardal asuvat 300 elektrilampi. Samuti toimub ventilatsioon elektri abil.

Reisijateruumid põranda kogupindalaga 400 m² asuvad õhulaeva keskosas kere sees, nagu omal ajal inglise õhulaevade R-100 ja R-101 juures. Lühemal reisudel võib õhulaev kanda 150 reisijat, kuid pikemal lendudel on see arv 50-ga piiratud, millele lisandub 40-liikmeline meeskond. Meeskonna ruumid asuvad laeva eesosas, kere sees, juhuruumi pääl, reisijateruumidest eraldatult.

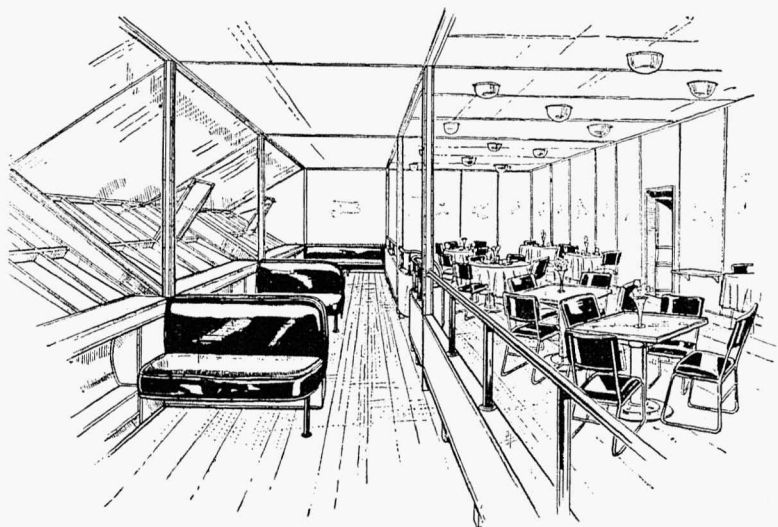
Reisijateruumid koosnevad kahest teineteise pääl asuvast dekist, mis on laiade treppidega ühendatud. Alumisel väiksemal ehk B dekil asetsevad suitsetamisruum, baar, köök ja laeva kontor. Erilist tähelepanu väärib suitsetamisruum, mis õhulaeval on uudsuseks. Kõigepäält tuli sellele asukoht valida, mis oleks teistest ruumidest sedavõrd eraldatud, et sinna mingil kombel vesiniku osakesi ei satuks. Ruum on täiesti õhukindel. Samuti sulguvad tuhatosid sigari või sigareti sisseheitmisel hermeetiliselt, nii et tuli kohe kustub. Seinad on kaetud nahaga, mida ka võimalik on

pesta. Huvitav on ka asjaolu, et reisija saab suitsetamisruumi ise küll sisse tulla, kuid väljumine on võimalik ainult stevardi abiga. Sel viisil hoitakse hajameelseid reisijaid põleva sigaretiga teistesse õhulaeva räumidesse minemast.

Ülemine ehk A dekk, mis on suurem, mahutab söögisaali, lugemis- ning kirjutamisruumi, jalutusruumi ja 25 magamiskabiini kahele

voodit, voolav soe ning külm vesi, pesukapp ja väike pult. Et õhulaev pikemal retkel viibib mitmesuguseis kliimaatilisis tingimuis, on igas kabiinis võimalik ventilatsiooni kaudu soovi järele saada külma ja sooja õhku.

Üldiselt püüti reisijateruumide sisustamisel võimalikult vähese kaalu juures saavutada võimalikult suuri mugavusi. Puust kui ehitusmater-

„Hindenburgi“ söögisaal.

isikule. Et kahel pool õhulaeva keres on suured aknad, mis ulatuvad üle kogu reisijateruumi pikkuse, siis avaneb söögisaalist, lugemisruumist ning jalutusruumist oivaline vaade allolevale maastikule, millise vaate nautimiseks kummalegi poole akende juurde kuus diivanit on asetatud. Söögilauad on ühe jalaga, selle sees asub ka küte, millega loodetakse saavutada mugavat istumist, sest siis jalad ei hakka külmetama. Igas magamiskabiinis on kaks

jalist hoiduti niipalju kui võimalik. Mööbel on valmistatud mitmesuguseist alumiiniumisulatistest, samuti põrandad. Kabiinid on üksteisest eraldatud halli siidiga, milline on tõmmatud metallsõrestiku pääle.

Reisijateruumi kunstiline kaunistamine usaldati ühe professori hoolde. Suitsetamisruumi seintel on pildid õhulaevanduse ajaloost, söögisaali seintel asuvad pildid Lõuna-Ameerika lennust ja jalutusruumi kaunistavad pildid ookeanilendu-

dest. Värvidest on näiteks söögi-
saali jaoks valitud kreem ja indiaan-
punane.

Ka muusika pole „Hindenburgil“
jäetud vaeslapse ossa. Õhulaeval
asub tiibklaver ja laitmatu raadio-
vastuvõtu eest on kõigiti hoolt kan-
tud. Isegi kammermuusika õh-
tuid on arvestatud. Muusikalised
pidutunnid ookeani kohal, konti-
nendilt kontinendile hõljudes, seda
võimaldab tänapäeva tehnika!

Lõpuks olgu veel mainitud, et
„Hindenburgi“ ehitamine maksis
Eesti rahas 7,5 miljonit krooni, ja
et tuntud dr. Hugo Eckener, kes
oli juba krahv Zeppelinini kaastöoli-
seks, on Saksamaal hiljuti põlu alla
pandud. Tema nime ei tohi Saksa
ajalehed trükkida. Kogu see jant
sünnib kuuldavasti seepärast, et dr.
Eckener ei ristinud uut õhulaeva
„Adolf Hitleriks“.

Ülo Kurvits.

A. Stanovičš.

Imä kotun.

*Tarõ upus ahka kevväi uttu
kaugusõn, vii kohe minnu tii ...
Õhun helkman mineviku juttu
üle hõpõselge ojavii.*

*Varakevväi, kõol viil ossa palla,
läve kõrval kivi talvõ jään.
Seletit, es olõ nurmõ halla
latsõtannu kandsõt ku sa päään.*

*Urvaan saisva lepä oja pervei,
vesi selge nilbit kivve uht.
Lõokõnõ sirveldaman kõrgel,
varõs nokman hoovin vannaruht.*

*Siin sa sündün, minu imä vana,
püha tundus mulle seogi paik ...
Siin sa ollid nigu pesän kana
hällün väiksen, nigu lumõ laik...*

Suleviipeid lahkujast.

On ikka nii: aastat viis (kui saatus pedagoogikanõukogu „tagurlike“ hinnete näol ei mängi „vingerpussi“!) nühitakse koos gümnaasiumi pultpinke, rabeldakse õppeainete näiliselt piiritus „kaoses“, võetakse vastu tihtipääle kauakestvaid muljeid kontroll-tööde hinnangute näol, kujundatakse „isikupäraste erinevustega“ maailmavaateid ja — kui siis üles vaadatakse, märgatakse, et väravad elu tulevikumaile seisavad avali — tarvis ainult eelolevaid eksamite „traattökkeid“ ületada. Nii paljutootav, ent ometi raskeltvõidetav eesmärk! Kuid noore optimismitulvil ründajana pingutatakse siingi veelkordselt oma tahet ning „kukutakse“ õppimise ja „enda kokkuvõtmise“ ajajärku. Mitte ainult ei loodeta, vaid isegi usutakse oma takistusületavasse võimeisse — on ju siis iga noore hinge tugevaimaks ajendiks see loosungiline teadmine, et siht on suur, õilis, mille eest väärib võidelda ja suurvõiduni jõuda!

Seesuguse tulevikkuehitava „õilismeeleolu“ all elatakse siis üle

isegi eksamite „lambipalavikud“, viimsed koolielulised tuleproovid. Alles seejärel hingatakse uuesti kergemalt, tuntakse end mingi auruhaamrilise surve alt vabanenud olevat. Ja siis, viimasel koolipäeval, veendutakse veel kord selles ilusas, kõigile noorile omases väärtöes: raske on kaasõpilasist-klassikaaslastist lahkuda, rõõmutumestav on ühise pere liikmeil kodust irduda, erinevaise ilmakaarisse puistuda. Siis tuntakse vastastikku tarvidust üksteise kuju kuidagi jäädvustada, oma kaaslasist kas või mõni üksik iseloomujoon kaasa võtta. Selles vaimus on ka läkitatud käesolevas „Iili“ numbris esinevad abiturientide „paraadipildid“-karikatuurid ning asjaosalisi märgendavad lühikesed suleviipelised iseloomustused. Olgu need meie erinevail tulevikuradadel ühise mineviku meenutajaiks, taas managu nad ka kaugeimas tulevikus meie silme ette neid tugevaid, siiraimaid käepigistusi, mis tähistasid meie ühislennu koost lahkumist *Anno Domini 1936!*

V reaalklass.

Vastutusrikkaima, autoriteetseima „kaastegelasena“ on „klassilaevukest“ juba aastate vältel õnnelikult läbi karide tüürinud klassijuhataja **Osvald Sulla** (karikatuur vasakul ülannurgas) — olgu talle siinkohal edasi antud V reaalklassi ühine, koolipoisilikemalt siiras aitäh! Tema tagasihoidlikule töömehekujule suured ülistused ja pikad iseloomustused pole kuigi „kondipärase“, seepärast — teen lühidalt.

Matemaatik ja füüsik, kes paralleelselt „klassilaevukese“ juhtimisele ka oma elulaevukese on juhtinud pilvitusse, vaiksesse sadamasse. On ülimalt rahul oma praeguse seisukohaga, ja kui veidi parema „meeskonnaga“ klass vabaneks, küllap siis oleks ta ka tulevikus nõus klassijuhatajaks hakkama — praeguse klassiga on ta sageli väga kauakestvaid „põhimõttelisi“ arvamuste lahkuminekuid „seedima

pidanud“. Vaatamata üldisele hääsoovlikkusele, hindab ta pedagoogika-nõukogus iga õpilase teadmisi puhtmatemaatilisel: „3+ ja 4 on kokku 7+, jagatud 2-ga saame . . . saame 4—, järelikult võin ma panna ainult rahuldava.“ Muide ka spordimees: talveti otsib vaikset, meeltülendavat naudingut iluuiskelemises ja suveti tennisipalli põrgatamises. Muid ülevaid sihte ei taotle, on kindlakskujunenud maailmavaatega praktiline teoinimene (eriti mis puutub järjekindlusesse klassitööde korraldamises).

Sooh! järgnevalt annan vaba voli oma sulele ka kaasõpilasi-realistide iseloomustades. „Äravalitud“ aktivistidena on „paraadipildi“ etteotsa sattunud kaks alfabeedis esikõpilast **Boris Allik** (1) ja **Karl Alt** (2). Nii esimene kui ka teine lubavad endale õppimises sageli „lühiajalisi puhkusi“, mõlemad tegelevad spordiga: Boris (hüüdnimed: „Boora“, „Integraal“, sageli ka „Nee-gus“) „naelkingatab“ koolivahelistel võistlustel edukalt jooksurajal ning ületab aukartustärataval kõrgusel asetsevaid hüppelatte; Karla on kooli esindusmeeskonda kuuluvaid „korvpalli-tuuse“. Erinevusi: „Boora“ tulevik on täis „hämarusi“ — ta ei tahtvatki niikaugemale ette mõelda, Karla aga tõmbab tulevikuteadlikult ligemal ajal noorsõduri mundri selga. Mis edasi saab — saladus, kuid alles hiljuti „suvatses“ ta kedagi õpetajat oma esimese lapse vade-riks paluda. Elame, näeme!

Omaette „prototüübi“, erandõpilase moodustab **Erich Ernits** (3), tubli jässakas, tervisest punetav noor, kes evib harukordse „talendi“: ülesantud õppeaineid lehekülgede kaupa sõna-sõnaliselt „reprodutseerida“. Musikaalne, sest evib kodus kitarri. Ja veel — kõige tähtsam:

uhisuus „teeneline“ klassivanem, kes üllaima eeskujuna tüürib *cum laude*'le.

Edasi „defileerib paraadipildi“ kooli „ärigeenius“,kooperativi vanem **Albert Vaart** (4), kes muide on ka kooliorkestri tegevaimaid „tuuse“. Õppimises edukas, tänu oma „lahtisele mõistusele“, — kuid viimasel ajal on siiski märgata hoovõtmise vajadust selleski suhtes. Tulevikuunistus: „musikaalne organisator“, kes laulu-koori- või orkestrijuhi vastutusrikkal kohal, võimaluse korral ka mõned aastad „tudengielu“.

Järgmiselt märgime **Roman Ott**'i (alias Fuchs) tagasihoidlikku, endassesüvenenud noorurit, kelle julged, fantaasiarikkad ja „rabavad“ mõttevilksahtused eestikeelseis teematöodes — viimaste ettelugemisel — kaasõpilaste „naerumuskliid“ vahetevahel millegi tõttu eriti intensiivsele tegevusele sunnib. Kooli parimaid korvpallimängijaid.

Ennekõike tubli sportlane, „tantsulõvi“ ja aktiivne „seltskonnategelane“ on **Edgar Hansi** (6), kes harastab eriti suhtlemist tütarlastega. Õppimises on tal tublisti tööd, kuid pole viga — „võtab kuidagi vedu“.

Sama „erikaalukas“ tegelane on **Jüri Kiiman** (7), maleentusiast, uhivärske „lili“ päätoimetaja ning kauaaegne klassivanem, kes hiljuti „olude sunnil“ vabatahtlikult sellelt kohalt lahkus. Teoinimene, mitte tundeinimene, sest ainult harukorral tunneb ta tarvidust väljaspool korraldatavate koolipidude külastamiseks: nimelt siis, kui talle vähemalt poolsada kutset on saabunud. Vahetevahel „häirib“ õpetajaid oma „põhimõtteliste“ töekspidamistega. Ta sünnipärane andekus õppimises ähvardab tedagi „katastroofilise“ *cum laude*'ni viia.

Silver Kivisaar (8) on väga mitmepalgeline, rohkeid „ristinimesid“ eviv kaasõppur. Ta on muga-
vaid „elumehelikke“ kõrvalmõnusid armastav, õppimises ja esinemises kuidagi aeglustav noorur, kes pika, kauakestnud treeningu järele viima-

deklamatsioonide korraldamise puhul. Õppimises püüab häätahtega raskusist jagu saada. Erihuvideks esperanto ja... ja... aber verzeih mir, ich habe das schon vergessen!

Käesolevas numbris leiduvate „paraadipiltide“ autor **Varmo Pirk**

sel ajal võrdlemisi sujuvalt tantsupõrandal oskab „hõljuda“. Erihuvideks: väiksemal määral sport, suuremal määral kompvekkide imemine tunnis.

Klassi eralektoriks saksa keele alal on **Georg Rosenberg** (9), vaikne, tagasihoidlik, sümpaatne noorur, kes eriti huvipaeluval jõulisel häälel oskab referaate esitada. Kandvaimaid jõude igasuguste mass-

(Birk) (10) on end vaigse päältvaatajana publiku sekka, tuššinõretava sule varju unustanud. Noorur, kellel on püsivust kas liiga vähe (õppimises) või jälle liiga palju (kunstilised huvid). Kooli parima karikaturistina ja linoollõigete autorina on ta endale ka väljastpoolt tunnustust leidnud: on kaastööline „Tuleviku Radade“, „Tänapäeva“ ja mitme teise ajakirja juures. Oivaline tantsija, eriti

viimasel ajal, kus tantsutehnikale lisandub ka teatud „andekus“ tütarlaste „võlumiskunstis“; viimasel ajal aga on igasuguseist „pidutsemisist“ loobunud parema edusammu saavutamiseks õppimises. Tuleviku kavatsused: homme — kaitsevägi, ülehomme — Pariis. Onn kaasa!

Vaikse iseloomuga, õppimises püsiv, sihiletüüriv kaasõppur on **Erich Soogenpits** (11), kes aru tihti klassis (eriti ajaloo tunni ajal) oma pinginaabri kaitseks mõnigi kord „südamesttulevaid“ sõnu lausub. Ligem tulevik — kaitsevägi, kaugem, ootame ära!

Eelneva pinginaaber, Eesti sporditaevas tuntud nimi, odaviskaja **Artur Mägi** (12) on üks neist vähe-seist, kes eelolevate Berliini olümpiamängude kandidaatide hulka on arvatud. Aktiivne tegelane kooli isetegevuse põllul — kauaaegne õpilaskonnavanem, kes alles hiljuti tagasi astus. Õppimises püüab pidevalt tööd teha, vabal ajal külastab teatriendusi ja koolipidusid, kusjuures tunnustab ikka ühte ja sama naispartnerit: näib „treenivat“ en-nast, et sõnaküllase tuleviku jaoks vormis olla.

Klassi teeneliseks „rahaministriks“ on **Heino Soo** (13), kes kaasõpilastele arvete tasumises heldel käel moratooriumi lubab, — aitäh! prot-sentideta laen! Õppimises klassi parimate kilda kuuluv, eriti sümpa-tiseerib talle kosmograafia, millised „universaalsed“ huvid isegi karikee-ritult tema „kevadpunktilises“ (✓) silmas väljenduvad.

Omaette „mõnus poiss“, muhe-lev, „elulisi kogemusi“ evib noorur on **Endel Lepasaar** (14). Ta ülla-tab ikka oma eriskummaliste väl-jendustega sest algab umbes nii: „Kas oled kuulnud, mida ütles kindral Graziani lahingus abessiin-

lastega?..“ Alles pika jutu järele selgub, et too kindral olevat „dekla-reerinud“, et tänane klassitöö jääb ära. Õppimine edeneb ainult „hoo-aegadel“ — nädala keskmistel päe-vadel; nädala lõpp ja osalt järg-neva nädala algus kulub „tervise-paranduselisteks“ üritusteks, muu-hulgas ka sportimiseks — võrkpalli mängimiseks.

Rühmajuhina evib klassi sisemise distsipliini kujundamisel tõhusaid teeneid pikakasvuline noorur **Vagi Pärsimägi** (15), kes kõrvalametina harrastab ka Kaitseliidu Õppur-malevkonna TPG rühma organiseerimist kooli juures. Õppimises, eriti viimasel ajal, näitab tendentsi edukusele, — hellitab vist juba mõt-teis tulevikulossi, kus kuuldavasti keegi, juba nüüd väljavalitud tütar-laps, „printsessi“ osa pidavat etendama.

Klassi fotomeistriks, kelle viimaseks suurteeneks on TPG pedagoogide jäädvustamine üksik-piltidele, osutub **Arvo Randmäe** (Reinhold) (19), kes tihtipääle tulvil „protestivaimu“ ka klassi ühissõna-võttel hää „oraatorina“ kaasa lööb. Ei taha elusse vahemikke jätta — kohe kooli lõpetamise järele siirdub vabatahtlikuna kaitsevähke.

Klassi „muigenägu“ (eriti tundi vastama minnes) ja rekordimees pik-kuse suhtes on **Arnold Ottas** (17), tagasihoidlik, endasse süvenenud noorur, kes oma otseseimaks sihiks on seadnud lõputunnistuse saamise. Äärmiselt kinnine — tulevikukavat-sused teadmata.

Nüüd mõni sõna **Voldemar Sillast** (18), kes Tartu koolinoor-soo tütarlasteperes on üldiselt tun-tud Silla-Volli nime all Taktikindel noorur, kelle kohta maksab ütlus: „Vaga vesi, sügav põhi.“ Evib kena „näolapi“, „võlumisoskuse“ ja kind-

laskukujunenud tantsusammud — oskab olla partneriks igale tütarlapsesele. Õppimises kuidagi „lähivedav“. Erihuviks: fotokunst; tulevikukavatus: kaitsevägi ja siis — iseseisvasse ellu!

Järgnev „paraaditegelane“ **Heino Vinkmann** (19) on muster-eeskaju õpilasile-poistele, kes harrastavad laskesporti. Ta on Kaitseliidu Õppurmalevkonnas kui ka koolis üks parimaid täpsuslaskureid. Õppimises kahjuks näib olevat „surnud punktile“ jäänud, kuid tugev töö võib tedagi takistustest üle aidata, — selleks jõudu!

Ja lõpuks — **Voldemar Valter**, üks „väikekaliibrilisemaid“ tegelasi kaasõppurite rohkearvulises aktivistide peres.

01.05.36.

V. V.

Toimetuse märkus. Et eelneva artikli autor mõningail põhjusil on Voldemar Valteri iseloomustamises väga sõnaaher olnud, siis

toimetus ei saa siin „vaiki olla“, vaid on sunnitud lisama omalt poolt mõningaid andmeid. Ta on V r kl, suurimaid tegelasi, kooli parimaid kirjamehi, õpetajate seas on ta tuntud seltskonnategelase nime all. Koolis tema „eralõbude“ hulka kuuluvad: hommikune hiline mine, tundide ajal artiklite kirjutamine, telefonikõnede pidamine. (Kui koolis teda otsitakse, siis võib julgesti öelda: „Mine kantseelisse, tal on säääl telefonikõne.“) Esimese „tegevuse“ eest ta on „ristitud“ kaasõpilaste poolt Hilistoks ning inspektori poolt on ta tihti pühapäeviks kooli külastama kutsutud. Muuseas seisab ta nimel ka kooli hiline misrekord (50 korda semestris! püstitatud läinud aastal). Tema elu väljaspool kooli võib iseloomustada kahe sõnaga: „Tants ja tütarlapsed.“ Eriiline „spets“ on ta tantsusammude alal. Lähem tulevik — kaitsevägi, kaugem vististi küll kirjutamiskunsti saladusisse süvenemine.

V tehnikaklass.

J. Adamson (1).

Klassijuhataja, prillidega sõbrustav ajaloolane, majandusteadlane ja — õnnetuseks ka tohutupaljude õpperaamatute autor. „Vormib“ eht pedagoogilise vilumusega abiturientide ning sisendab neisse valmisolekut tulevasiks eluvõitlusiks. Lühidalt: energiline ja väsimatu töömees.

Elken (2).

Jaan jälgib hoolega poliitikat Ning ajab väarikat poleemikat. „See vale on!“ nii julgelt deklareeris Just siis, kui kõrgem võim meid degradeeris.

Pärt (3).

Karl kõrge laskurklassi patronaat, Auhinna vääriline kandidaat. Nii nõuab seda elu praktikum — Töös saavutada ikka maksimum.

Luts (4).

Leo helimeister, korneti artist, Soliidne kontrabassist, trompetist. Esteetne üliarmas koloriit, Brillantne musikaalne favoriit.

Kuurits (5).

Ja kasvult kõrge nagu obelisk On Arved, loomult siiras patsifist. Ei kohuta tend ükski integraal, Võrk-pallimäng ta ilmne ideaal.

Lääne (6).

Scoutmaster Heino komissariaat,
Kus kõlab robotile serenaad;
Teeb mürtsu sabotaaži marseljees,
Akkordeonil huumori sünteis.

Lattik (7).

Joss raskespordi atleet — Herakles,
Mees mehine kui õilis Perikles.
Orkestri võimeline bassitoon,
Tal lüüriline hääl, bass-bariton.

Kallastu (8).

Ex kapral Hugo, tenor — Trubaduur,
Hing helge luuleline metafoor.
Orkestri jaunis, hurmav bariton,
Kõik kokku — eluline grammofon.

Otti (9).

Šahh-meister Hugo, klassi president,
Kitarrimängu kõrge kompetent.
Suur müstiliste asje sündikaat,
Sport-rekordite vilgas automaat.

Uudeberg (10).

Ats vaimusuurus, mõistlik seenior,
„*Humoris causa*“ vanem veteraan.
Loob tuju üleva uus anekdoot,
Nii möödub kergelt maine periood.

Metslang (11).

Karl ärimehelik originaal,
Karjääri pingutav potentsiaal.
Elektropraktiline amatöör,
Ning tehniline täpne remontöör.

Parvei (12).

Leks viiuli galantne virtuoos,
Ta hinge hurmav kütkestav *Berceuse*;
Ja võrratu sonaadi Kreisleri —
Perpetuum mobile, Tartini trilleri.

Hindoala (13).

Leo kujutava kunsti suverään,
Suur spordiharrastaja pioneer.
Kui tarvis, muutub deklamaatoriks
Või maitsekaks, heaks dekoraatoriks.

Bauman (14).

Leo veetlev gentleman, soliid
blondiin,
Trumm, tambriinihelin, mandoliin.
Kastrozza mustakunsti maagika,
Uus kõike ümberlukkav loogika.

Utso (15). *)

Ning siin — kus koolielu maskeraad
On Paul, me oivalisim kameraad.
Residentsiks viiuhelide miljöö,
Mis pakub ultramoodne raadio.

Pastak (16).

Boris protestivaimu dirigent,
Ring „Endaharingule“ president.
Histoorias ta tõhus printsipaal
Ning meeleliselt nõudlik radikaal.

Pärn (17).

Karl musikaalne võimas bürokraat,
Kui trompeti fanfaari selektaat.
Tal muide vastne foto-aparaat,
Et jäadvustada ekstra tantsparaad.

Päll (18).

Kus levib Elva territoorium,
Kus suvel ranna sanatoorium,
Siin elab vaikselt blond Napoleon,
Tsareevitš, Elva suveprints Edmon.

Talvik (19).

Süsteemi kindel Kaljo naturaal
On omaks võtnud talispordi-spetsiaal;
Noor-kotkluse aukaitsja — oponent,
Hää sportlane ja kange konkurent.

Pintman (20).

Kus koos on „vanameeste“ leegion,
Säält paistab Anton nagu meteor.
Peab mainima ta hääd karakterit
Ja oskust mängi hästi klaverit.

*) Autor G. K.

Yashir
1992

Taal (21).

Hans — võimsaks meheks sirguv
patrioot,

Vist tulevane tubli demokraat.

Ta teadushimuline magistraal,

Noor lauluharrastaja kolossaal.

Lepvalts (22).

Kus leiab aset mingi protseduur,

Sääb juures Valdek nagu garnituur.

Tal vaimu eri kompositsioon

Lõi laineid legendaarne saksofon.

Sastok (23).

Solist ja mitmekülgne muusikus,

Orkestri hing maestro Julius.

Tal meelikõitvalt kaunis tšellotoon

Ja kodus verivastne saksofon.

Pruuli (24).

Harmooniline valiv resonants

On Karli hingeline kompetents.

Waldhorni kõitev inspiratsioon,

Ta võluv seltsiline kompanjon.

Mihkelson (25).

Nii vaikne omaette indiviid

On Jüri, tehniline favoriid.

Küps elegantne abiturient,
Kel varsti taskus kallis dokument.

Kiisla (26).

On Kiki õnnelikem laureaat,

Cum laude vääris teadmiste magnaat.

Ta klassi oiuline sekretär,

Korvpallimängu uljas musketer.

Mikk (27).

Oss lühimaade sprinteri patent,

Kuum-palav lõunamaine temp'ra-
ment,

Trikk-meister, hüpe *salto mortale*,

Laul võimas — sarnane Carusole.

Simm (28).

Siin tehnilise ringi šeff Viktor,

Lai majanduslik kröösus diktaator.

Hea suusataja, väle fotograaf.

Oraator võrratu — kui fonograaf.

Arold (29).

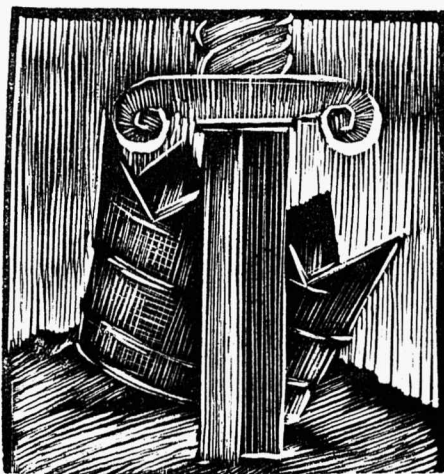
Kus Roela kaunis loodus — kvaliteet,

Provintsiaalmunitsipaliteet,

Sääb võrsus UNO, valmiv insener,

Anarhia kontrrevolutsionäär.

P. U.

Valka ja Võrru.

Julgustatuna õnnestunud tuleproovist „Vanemuises“, korraldas TPG, TPK ja TTK kooliorkester märtsi algpäevil kontsertreisi Lõuna-Eestisse. Tollest suurüritusest, hii-gelettevõttest, tahangi „seikluslaadsemat“ meelde tuletada.

Esimene asi, mis kodulinna jaamas perroonile minnes silma torkas, oli vagun, mille sissekäigu juures härra direktor eht „politseilikult“ juhtis reisijatevoolu: „Palun mööduda, see on eravagun! Astuge sisse, aeg on käes!“ Kui viimaks ka härra direktor niisuguse näoga, nagu oleksid kõik kohal, eravagunisse sisse astus, võiski meie ühisreis „lõunamaale“ alata.

Igavuse peletamiseks leitud peagi väga mitmesuguseid võimalusi. Orkestrandid kogunesid rühmadesse ja nii tuligi, et peaaegu igas nurgas töötas „iseseisev band“ (muuseas — üks „band“ koosnes ainult suurest trummist!) Lärmi oli laialt! Teises vaguni otsas oli veidi rahulikum. Sää! võis näha pedagooge ja muid rahuarmastajaid tegelasõpilasi kaarte ja doominot mängimas. Keegi kaasõpilane-abiturient mängis doominot sellise „kohvikumängija“ vilumusega, et härra inspektorgi leidis õige aja olevat oma kolleegiorkestrijuhti „hoiatada“, et viimane oma talu maha ei mängiks.

Nii on aeg märkamatu! kadunud, kui korraga teatatakse, et järgmine jaam on Valga. Oi seda kibinat-kobinat, mis nüüd algas! Otsiti ruttu pillid ja noodid, koguneti enam-vähem kokku ja löödi mehiselt vägev tervitusmarss lahti — nii, et keegi ametmees keelama tuli, et „olge ikka meheks ja pöörake torud taha poole, rong ei jõua enam edasi,

õhusurve on liiga suur!“ Nii või teisiti, kuid selle „õhusurvelise“ takistuse võitis me vapper vedur ikkagi ja viis meid korralikult Valga jaama.

Võõrastav alguses tundus, et perroonil ei olnud vastuvõtjaid, kuid varsti selgus põhjus: lihtsalt ei lastudki inimesi sinna. Jaama esisel „löödi“ poisid rivvi ja „läks lahti“ marss gümnaasiumi poole. Alles nüüd saadi mahti linnale esimesi pilke heita ja — omavahel öeldult — eriti „üldnakkava“ tähelepanu osaliseks said need majad, millede akendel uudishimutsevaid tütarlapsi nähtus.

Instrumendid asetanud kohalikku ühisgümnaasiumi, valgusid poisid „seiklushimuliselt“ nelja kaare poole laiali. Suurem osa aga „vajus“ siiski Vabaduse tänavale, kus oli kõige rohkem võimalusi — noh teate isegi milleks — kohtamiseks.

Õhtul aga ühineti jällegi ja „lavastati“ kontsert kõigi reeglite kohaselt valgalaste elava osavõtu tähe all. Eeskavale järgnevas „nooremate osas“ ilmnis võõrastav asjaolu: meie poiste poolt moodustatud bandile — tantsuorkestrile anti kasustamiseks „kontsertklaver“, mille kahe c vahel oli „tervelt“ kolm tooni, — kõrvalseisev klaver olevat aga „liiga uus“, seda lubatavat ainult „pühapäeviti kasustada“. Selline „külm“ kohtlemine orkestrante aga ei kohutanud, meie poisid „võluvad“ muusika välja kas või puupuldist! Pääle peo lõppu murdsid nukrad orkestrandid teed jaama poole läbi jahedaõhulise pimeduse. Seda kindlasti tänu moodusele, et igasugune separeerimine „täditütarde“ ja teiste „sugulastega“ „pere-

konnaasjade“ ajamiseks oli valjusti keelatud.

Nii kogunetigi vagunisse, otsiti magamisasemed pinkidel, päälpool pinki ja „pilvedes“ ning magamine võis alata. Kordkorralt segasid vaikust „poiste leksikonis“ väljendatud hüüded, nii et koguni kaasasõitnud noorpedagoog poisse väga korralkutsuvalt noomima tuli. Taltsuta-

Ei tahetud küll lasta üle piiri õpilastunnistusega, aga pika „raiumise“ pääle anti järele. Muuseas käisime kusagil tirtotavas (kaupluses). Paha lugu selle läti keelega! Kui me sellest poest väljusime, vastas kaupmees meie hüvastijätule sõnaga „šveik“. Mul „kargas“ hing täis, et keda sa pilkad, aga sõber, kes ennem oli siin käinud, ütles: see

Kontsertreisi kandvamaid jõude: dir. V. Neggo, dr. K. Brückner ja kapellmeister A. Nieländer.

tuina neist „valusaist“ õpetusist katsumime kõik magada. Aga ega see's nii väga kerge polnudki! Minul ei olnud patja kaasas, sellepärast oli päälusega igavene „tegu“. Lõpuks koostas in selle kinnastest, mütsist, pillikotist, nootidest ja pakkimis-paberist; aga siiski, kui hommikul ärkas in, tundsin, nagu oleks in rusikasuurustel munakividel maganud. Mitmed teisedki „kolleegid“ kaebasid sama lugu. Kuid peagi unustati needki öised „vintsutused“.

Järgmisel vabal hommikul külastasime välismaad — Läti vabariiki.

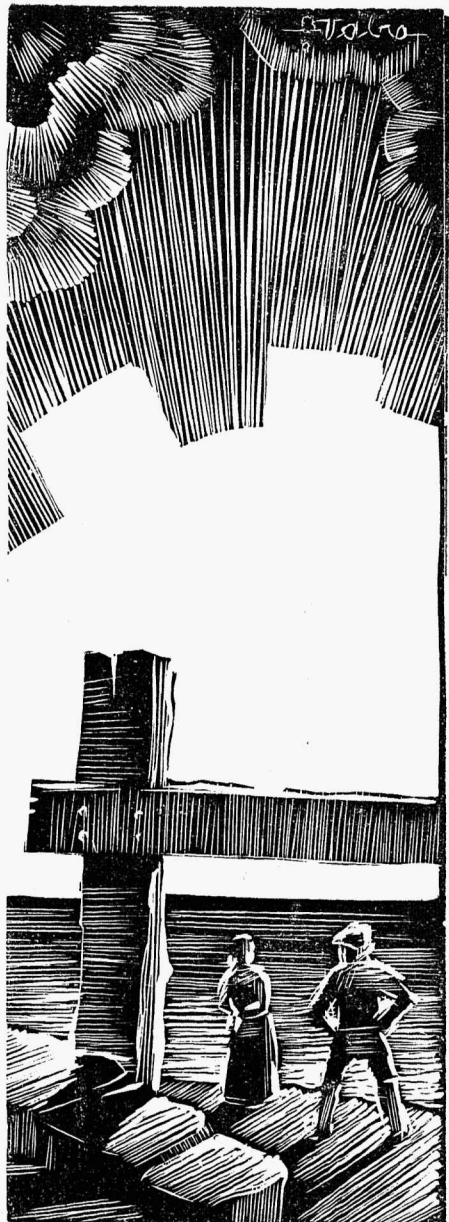
olevat „jumalaga“ või midagi selle-sarnast. Võib-olla oligi, kuid lätlased võiksid tõesti vaadata selle asemele mõne parema sõna!

„Kolamiste“ lõppedes oligi käes aeg ärasõiduks Võrru. Ärasõidu eel kogunes jaama suur rahvahulk; poisid teadsid hiljem rääkida, et kõik olevat olnud tütarlapsed. Veel viimased käepigistused, hellad sõnad ja rong viis meid vastu Tamula ja Vagula kallaslinnale. Paaritunnilise sõidu järele Võrru jõudnud, „kolisime“ kohe omnibusesse üle ja kihutasime kilomeetrit kaks-kolm eemal-

asetsevasse linna. Siingi andsime ühisgümnaasiumis kontserdi ja seejärel kulutasime jõudumööda järgnevas jalakeerutuses oma kingataldu. Alles siin jõudsime „äratundmisele“, et võrulased on uhked oma „seisusele“ ja „kõlavale“ murrakule. Pärast pidu laskis meid omnibus „ainult“ paar tundi oodata, siis sõitsime kottpimedasse jaama, „kolasime“ pool tundi rööbaste vahel ja leidsime lõpuks kusagile kaugele taha poole „peidetud“ vaguni. Püüdsime magada, kuid see oli juba teine vagun ja päälegi lühikeste pinkidega. Ole lahke ja aseta kõik: pää, keha ja jalad 50 cm²-e! Aga et väsimus oli väga suur, sai sedagi tehtud.

Ärasõit sündis enamiku „balansseerides“ küljealusel lauajupil-pingil ja alles Tartu ligidal suudeti end upitada püsti. Rebase peatuskohas saadeti siiski „vana“ (orkestrijuht) korrapäraselt orkestri mürtsudes maha ja mõnes muuski jaamas katseti magamisel kopsudesse jäänud „tuulenatuke“ läbi pillikõveruste vastu karget läbi akende paistvat kevadtaevast saata. Tehti viimased mängud ja oldigi pool-uniselt veelgi unisemas varahommikus Tartus. Samal hommikul pidime kooliteegi jalge alla võtma. Mäletan tollest päevast koolis veel ainult pingil pääd kätele toetades magavat sõpra ja mõnd oma väikest „viirastust“ koolipapa kõnes.

A. Vaart.

V. Pirk.

Meri kutsub.

Ainult see pälvib vabadust ja elu, kes igapäev uuesti peab neid kätte võitlema.

J. V. Goethe.

Olümpialaagris.

Möödunud aastal 23.—31. juulini peeti Tallinnas Tondi kasarmutes esimene kergejõustiku olümpiakandidaatide laager Eestis. Olümpiakandidaatidele lisandusid veel rahvusmeeskonna kandidaadid, nii et laagrist osavõtjate arv oli umbes 30.

23. juuli hommikul kogunesid kõik laagrist osavõtjad Tallinna „Kalevi“ spordiväljale. Pärast lühikest ootamist, mille jooksul sõime mõned hääd liitrid marju („Kalevi“ spordiväli asetseb otse Tallinna turu kõrval), ilmus keegi väga tähtis tegelane ja käsutas meid tänaval ootavasse autobusesse. Meid oli saatma tulnud ka nüüd kadunud „mailer“ ja olümpiakandidaat Karl Fatal, kes aga ise ametikohuste tõttu kaasa ei saanud sõita, päälegi ütles ta enese tundvat haiglasena. Kuid kahjuks mõne päeva pärast kuulsime, et ta oli haigestunud üpris raskelt, nii raskelt, et ta mõni aeg hiljem suri.

Tondile jõudnud, juhatas meid meie määratud ruumidesse endine sportlane, nüüdne veltveebel M. Meil tartlasil õnnestus saada korter ühte ruumi, selle uksele seisis sedel „I rühm“. Veltveebel tegi teatavaks kurva tõsiasja, et igaüks peab oma voodi ise korras hoidma, ainult igal hommikul lubati toa põrand puhtaks pühkida. Säädsime endid selles olukorras nii mugavalt sisse, kui üldse võimalik on kasarmus, kus toa sisustuseks on ainult laud, taburetid ja voodid nii kohutavalt kõvade kottidega ning iga voodi kõrval mingisugune väike kapp.

Peagi „kamandati“ kogu laagri „personal“ rivvi ja pärast „loendust“ suunati rivi liikumissiht piki barakke

linna sihis — lõunale. Einetamas käisime umbes 300 m eemal asuvas allohvitseride kasiinos. Esimestel päevadel oli meie rivi enamvähem korralik, vähemalt meie eneste arvates, olgugi et kaitseväes tahetakse vist veel midagi paremat. Nii käratas üks riviõppust andev allohvitser alluvatele: „Ega teie ometi mõned sportlased pole, et nõndaviisi marsite!“ Üldse need sõduri kombes meile ei meeldinud ja nii sammusime peaaegu alati vaba sammu ja kohendamine oli alati lubatud. Tihti juhtus (eriti laagri viimastel päevadel) nii, et 30-mehelise kolonni esimene ots oli juba lauas einetamas, aga viimased mehed rivis olid veel eluruumi koridoris korraldamas „ridu“ ja tegemas „loendust“.

Tondi kasarmud asuvad looduslikult ilusas kohas: männimets, väike tiik ja teiselpool lai luht, millest üle on näha Tallinna ehitiste siluetid. Otse meie akna ees on Tondi spordiväljak, muidu päris korralik, kuid meie kurvastuseks veidi söötinud ja korrast ära. Nähtavasti ei peeta Tondil spordist suurt lugu! Laagri juht olümpiatreener Aleks. Klumberg (nüüd — Kolmpere) viskas pärast lõunavaheaega kuue seljast, hüüdis kõik laagrist osavõtjad kokku, ja siis siirdusime ühiselt spordiplatsile, kus meid ootas tuttav veltveebel paari sõduriga ja terve virna labidate, rehade ja luudadega. Igaüks meist oli sunnitud ühe riistapuu kätte võtma ja sellega teitsema. Tagajärg oli see, et mõne tunniga oli plats oma väljanägemises palju muutunud. Nüüd võis säääl harjutada iga nõudlikemgi sportlane ja ega võimatu poleks olnud säääl isegi võistlusi korraldada.

V. Pirk.

Ironia.

Eesti kergejõustiku rahvusmeeskonnal seisis ees tugev tuleproov: kolmikmaavõistlus Läti ja Poolaga. Et saada võistlusteks hästi ettevalmistatud, selleks osaliselt oli ka see laager korraldatud. Klumberg pidas pika loengu, kuidas meie peame olema, mida tegema ja mida mitte. Muuseas oli keelatud loata linnaminek, ööks ei lubatud üldse kedagi linna: öölubasid meie ülemus ei andnud. Kuid juba esimesel õhtul juhtus väike viperus kahe Tartu mehega. Õhtueinelt lahkudes oli paar agaramat noormeest jäänud meie „toiduministritega“ pisut vestlema. Kahjuks märkas seda meie juht ja ta tuli meie ruumi, kus hakkasime ühiselt kahte sõpra ootama. Ei kestnud kuigi kaua, kui oodatud tulid „kõpsti“ läbi akna ruumi. Pärast väikest selgitust, kus selgus, et nad olevat jäänud endile kauplemas suuremaid ja paremaid portsjoneid, lõpetati asi. Kuid kõneainet ja põhjust naljatamiseks sai sellest mitmeks päevaks.

Suurimaks vaenlaseks osutus meie laagris igavus, sest kuidas veeta päevi üksildases kasarmus. Üheks harrastatumaks ajaviitemänguks kujunes meil kaardi- ja malemäng. Tihti võis näha kindlaid „ärtusõpru“ istumas söögist söögini laua taga ja mängimas „ärtut“. Kui ilm oli ilus, siis tehti jalutuskäike ümbrusse. Minu vaated selle ilusa ümbruse kohta muutusid, kui leidsin kasarmute taga tõelised Sahara liivalagendikud, milles „vaeseid“ aspirante „piinatavat“. Huvitavad vaatlemiseks olid õppeväljadele ehitatud kaevikud, vaatluspunktid, laskurpesad jne. Teatavat elevust ja vaheldust tõid laagrisse sõidud lõpppäevadel Tallinna staadionile treeningule — vahelduseks ja tutvunemiseks platsiga. Häämeelega võeti

vastu kahe Tallinna kinoomaniku lahke pakkumine: kahel võistluste eelõhtul tasuta kino külastamisevõimalus, mida kasutati rohkesti.

Muusika eest laagris hoolitses väike kohvergrammofon paarikümne plaadi ja kahjuks ainult kolme nõelaga. Neid kolme nõela püüti kodusel teel teritada, nad kulusid hoopis lühikeseks ja lõpuks ei ulatunud nad enam peaaegu membraaniaugust väljagi. Olime kuidagi harjunud niisuguse tasase kahinasse segatud muusikaga, mis tuletas väga meelde haavametsa kahinat. Lõpuks oli keegi ennastohverdav inimene toonud terve karbitäie uusi nõelu, kuid need leidsid võrdlemisi vähest tarvitamist, sest mitu päeva leierdatud plaate vaevalt keegi tahtis kuulata, võib-olla veel ainult hommi-kuti äratuseks mängitud tuntud havai muusika „O sole mio“, mida armastas „mängida“ TPG vilistlane, teibamees E. Ärman, pärast hommi-kust ärkamist, et ka teisi äratada; seejuures vahtis ta ise voodis lamades unistavalt lakke. Kihinat-kahinat tekitas ka ühel päeval filmimeeste ootamatu ilmumine Tondile. Tehti meist ja meie tegevusest, kusjuures igapähe tuli demonstreerida oma ala, võtteid Eesti Kultuurifilmi kroonikasse. Nii et igaüks sai meist „filminäoks“.

Kuulsamad mehed laagris olid: Koit Annamaa ja Vilmar Pulk. Esimest hüüti King-Kongiks, sest ta aimas suurepäraselt vastava „filmitähe“ häälitusüsi järele ja omalt kogult oli ta ka väga sarnane King-Kongile. Teist (s. o. V. Pulka) tundsimislaagris „Pulga Juku“ nime all. Need kaks sõpra konkureerisid laagris algusest kuni lõpuni söömises, olgugi et meeste kaalude ja kasvu vahe oli suur: üks laagri suurim ja raskeim, teine kergemaid. Paremad

võistlustingimused olid „King-Kongil“, sest talle oli lubatud kaks portsjonit, kuid sellevastu püüdis „Pulga Juku“ selle ebasoodsa tingimuse paralüüeerida oma kiirusega ja haruldase võimega kiirelt süüa. Kumb nendest tuli võitjaks, jäi ametlikult poolt fikseerimata, kuid vist tuleks lugeda võitnuks „Pulga Jukat“, sest tema kaal oli laagrist lahkudes 4 kg raskem kaalust enne laagrit. Kui mitte puhast ja tervet võitu, siis vähemalt moraalse võidu viis ta ikkagi koju lisaks teistele võitudele, mis ta saavutas nii mitmel alal.

Laager lõppes, nagu alul mainitud, kolmikmaavõistlusega. Maa-

võistlus kaotati küll Poolale 4 punktiga, kuid Lätit võideti suurelt. Eesti meeskond esines võistlustel haruldaselt üksmeelselt ja hääde tagajärgedega, milles kahtlemata suur „süü“ oli laagril. Mõned väikesed ebaõnnestumised, mille arvele ajakirjandus veeretab kaotuse, tulid nendelt, kes laagrist osa ei võtnud! Igatahes täitis laager temale pandud lootused suurepäraselt. Jääks ainult soovida, et ka tulevikus enne suuremaid ja tähtsamaid maavõistlusi meeskond mõneks päevaks komandeeritaks ühisesse laagrisse.

A. M.

J. Galsworthy „Forsyte’ide saaga“.

Mõne aasta eest — 1933 a. — suri Galsworthy, üks inglise kirjanduse silmapaistvamaid kujusid. Galsworthy oli sünnilt pärit kõrgemast keskklassist. See kiht moodustab inglise majanduselu alussambad, sest tema kätte on koonduvad suured kapitalid ja ettevõtted. Galsworthy ise oli samuti juurduvad sügavasti sellesse seisusesse, omandanud selle omandusvaistust osakese, konservatiivsuse, ranged perekonnatraditsioonid jne. Oma teostes püüabki Galsworthy anda läbilõikeid selle kõrgema keskklassi elust. Kuigi kirjanik kuulus nimetatud klassi, ei pea ta siiski oma klassi elu ideaalseks, vaid näeb ka selle vigu, esmajoones omandusvaistu äärmusesse arenemist, mis koonduvad inimese mõtted vaid ühele objektile — kapitalile, ja kutsuvad esile ilumeele nürinemise, millega paratamatult tingib kitsa ja ühekülgsest arenenud silmaringi. Kõiki väärtusi püüab see klass mõõta rahaga, mida saaks nende väärtuste realiseerimisel. Ka traditsioonid ja pooleldi varjatud keelepeks lei-

avad Galsworthy’lt iroonilist käsitelu, samasugust, nagu seda harrastas klass, millest pärit Galsworthy. Sinna klassi kuuluv inimene, Forsyte, nagu nimetab teda kirjanik „Forsyte’ide saagas“, vihkab igasuguseid stseene, igasugust äärmust, püüab alal hoida väärikust ja rahu, rõivastuda korrektselt, kuid silmatorkamatult, mõtelda, nagu mõtlesid tema vanemad, väljenduda nagu väljendused nemad. Mõõdukus igal alal, visadus ja energia on Forsyte’i peomadused. Klubita poleks üldse mõeldav sellise inglase elu. Et igaüks, kes vähegi soovib korraliku inimese muljet jätta, peab olema mingisuguses klubis liige, on sama endastmõistetav, kui seda on tarvidus söömise ja magamise järele.

„Forsyte’ide saaga“ ilmus 1922. a. See teos, osadest koosnev triloogia, tõi Galsworthy’le maailmakuulsuse ja on tõlgitud paljudesse maailma-keeltesse, nüüd ka eesti keelde. Teose kolm osa on: 1. „Varakas mees“, 2. „Ühe Forsyte’i järelsuvi“ ja „Ahe-

lais" ning 3. „Ärkamine“ ja „Välja tüürida“. Kokku on teose pikkus umbes 1200 lk.

Esimene osa triloogiast „Varakas mees“ kirjeldab peamiselt kahe mehe, Soames Forsyte'i ja Bosinney võitlust ilusa naise Irene armastuse pärast. Soames, üks Forsyte'ide perekonna täiuslikumaid esindajaid, peensuseni viimistletud ja kontsentreeritud omandusvaistuga, on abielus Irenega. Abielu pole õnnelik, sest Irene, kuuludes teise maailma, mis kaugelt erines Forsyte'ide omast, ei suuda maha suruda tülgastustunnet mehe nimetatud omaduste vastu. Iseloomult ja hingelaadilt nii erinevad inimesed ei leia abielu kontakti. Irene ei suuda armastada oma ilutundelise hingega meest, kes hindab kõike rahaväärtuse alusel. Arhitekt Bosinney, kes samuti võõrkehana on sattunud Forsyte'ide perekonda, armub Irenesse ja Irene vastab samaga. Soames püüab jalule seada oma seaduslikke õigusi naise üle. Võitlus on varjatud, sest nagu juba mainitud, Forsyte'id ei salli skandaale ja muid äärmusi. Esimene osa lõpeb Bosinne'y surmaga omnibuse all.

Teise osa alguses kirjanik annab vaheloonna ühe suursugusema ja vääriskama Forsyte'i viimaste eluaastate ja surma kirjelduse. See on Jolyon Forsyte, Forsyte'ide perekonna vanemast generatsioonist kõige vähem oma perekonna põhiomadusi pärinud liige. Tema mõistis hinnata ka muid väärtusi päale kapitali. Eriti oma vanusepäevil eemaldub ta oma perekonna mentaliteedist. Ta ideaaliks muutub ilu, mida kehastab Soames'i lahuselav naine Irene. Jolyon pärandab oma varandusest Irene'le summa, mis kindlustab tema tuleviku. Peale nn. vana Jolyon'i surma jääb Irene täiesti üksi. Soames püüab oma naist tagasi võita, kuid peab pettunult tagasi pöörduma kustunud tuleasemelt. Tema soov saada

varanduse pärijat, poega Irene'lt, lükkatakse tagasi. Kui Soames lõpuks on lootuse kaotanud Irene'le, süüdistab ta teda abielurikkumises noore Jolyon'i, vana Jolyon'i pojaga, ja laseb end lahutada. Soames abiellub noore prantslannaga, millisest abielust ta saabki tütre. Noor Jolyon abiellub Irene'ga, kelle vastu ta juba ammu tundnud sügavat sümpaatiat.

Kolmas köide triloogiast kirjeldab Jolyon'i ja Irene poja Joni ja Soames'i tütre Fleur'i armastust ning samade sidemete katkemist, mille põhjustajaks oli vanemate omavaheline vaen. Jon oli liiaks Forsyte, et unustada, milline minevik asus tema ja tema armastatu vahel.

Teose peategelasteks peame lugema Soames'i, puhastverd Forsyte'i. Paljude eelpoolnimetatud negatiivsete omaduste kõrval evib ta siiski palju neidki, mis tohiks olla eeskujuks, millest võiksime õppida. Siin peaksime eeskätt tahteõudu, enesevalitsemist ja visadust nimetama. Kui Soames esitab üht äärmust, siis Irene kuulub juba teise äärmusesse. Kui Soames'i igal sammul valitseb tahe, siis Irene on tunnete valduses. Võttes Soames'i ja Irene äärmusteks, saaksimegi raamid, mille vahele mahuvad kõik ülejäänud tegelased, erinedes üksteisest vaid omandusvaistu arenemisastmelt.

Käsitletud triloogia kajastab aja järku, mis valitses Inglismaal 19. sajandi lõpul ja 20. sajandi alul. Teose usutavus on absoluutne. Buuri sõda, selle eel- ja järellained, ümberhindamised traditsioonides ja kapitalis antakse edasi loomutruult ja viimistletult.

Stiil on irooniline. Galsworthy kirjeldab Forsyte'ide mõttekäiku purukapitalistlikuna. Selline stiil ja ainekäsitus riiwab muidugi Inglismaal nii tugevat kõrgemat keskklassi. Sellest asjaolust tingituna hinnatakse mandril Galsworthy't enam kui Inglismaal. Selles suhtes on

Galsworthy saatus identne oma kuulsa kaasmaalaste O. Wilde'i ja G. B. Shaw saatustega, kuigi Galsworthy pole revolutsionäär ja seltskonnatugede lõhkuja, vaid mõõdukas kirjanik.

„Forsythe'ide saaga“ väärib põhjalikku süvenemist ja suudab pakkuda lugejale suurimat naudingut. Iga teadlik eestlane peaks lugema seda teost,

sest praegu elame üle aega, millal teostub meil muutus inglise orientatsiooni kasuks. Öppigem rahvalt, kes on suutnud luua jäädavaid väärtusi.

Teatavasti ilmus „Forsythe'ide saaga“ läinud aastal „Looduse“ kirjastusel ilmuva „Nobeli Laureaatide“ esimeses sarjas.

Tartus, 20. IV 1936.

E. Karindi.

Kooli kroonikat.

Asemike-kogust.

Asemike-kogu sel semestril algas tegevust 22. jaan., millal peeti esimene koosolek, mille päevakorras oli õpilaskonnavanema kandidaatide valimine. Kandidaadideks valiti H. Otti V t ja A. Mägi V r. Õpilaskonnavanema valimised toimusid 25. jaan. A. Mägi sai häáli 222 ja H. Otti 184, seega õpilaskonnavanemaks sai A. Mägi.

6. veebr. oli Asemike-kogu koosolek juba uue vanema juhatusel, päevakorras oli õpilaskonna juhatuse valimine. Õpilaskonna juhatuse valiti: H. Otti, V. Simm, A. Tolpats ja G. Kiiman, kes jaotasid ametid omavahel järgmiselt: H. Otti — õpilaskonnavanema abi, V. Simm — laekur, G. Kiiman — kirjatoimetaja ja A. Tolpats — kirjat. abi. Samal päeval pidas õpilaskonna juhatuse esimese koosoleku, sääl kinnitati ringide eelarved ja määrati neile toetust. Toetust said: Spordiring 6 kr., Kujutava Kunsti Ring 5 kr., Malering 3,5 kr., Tehnikaring 2 kr., Fotoring 1,25 kr., Loodusteadustering 1 kr. ja Enesekasvatusing 1 kr.

18. märtsil esitas õpilaskonnavanem Mägi õpilask. juhatusele lahkumispalve, mis võeti vastu.

26. märtsil oli järjekorraline Asemike-kogu koosolek, päevakorras oli õpilaskonnavanema kandidaatide valimine ning ajakirja „Iili“ toimetuse kinnitamine. Õpilaskonnavanema kandidaatideks valiti K. Šinfi IV t ja G. Kiiman V r. „Iili“ toimetuse kinnitati koosseisus: päätoimetaja — G. Kiiman, tegevtoimetaja — L. Hindoala, toimetuse liikmed: E. Karindi, A. Sarv, V. Siska ja A. Stanovitš.

Õpilaskonnavanema kandidaatidest G. Kiiman kõrvaldati õppenõukogu poolt. K.

Šinfi kandidatuuri otsustas õpilaskonnajuhatuse kõrvaldada, võimalusega kandideerida järgmisel Asemike-kogu koosolekul.

Järgmine Asemike-kogu koosolek oli 3. apr., päevakorras oli õpilaskonnavanema kandidaatide valimine. Õpilaskonnavanema kandidaatideks valiti suure häälteenamusega E. Ernits V r ning E. Kuurits V t. Õpilaskonnavanema valimised toimuvad arvata-vasti lähemal ajal.

Enesekasvatusingist.

Enesekasvatuse ringi juhatus koosneb 5 liikmest, sinna kuuluvad: B. Pastak (juhataja), A. Stanovitš (abij.), A. Kuurits (kirjatoimet.), H. Otti (laekur) ja J. Lattik (ametita liige). Ring on käesoleval poolaastal korraldanud huvitavasisulise referaat-õhtu koos ENKSTG karskuse ringi „Aitaga“, kus refereeris pr. H. Mäelo teemal: „Tänapäeva noorsoo ideaalid“. Koosolekul kujunes eriti huvipakkuvaks sõnavõtt. Kava täiendasid klaverisoolod ja deklamatsioonid.

Referaadile järgnes hiljem õpilaste omavaheline seltskondlik koosviibimine. Nimetada tuleks veel referaatkoosolekut, kus O. Mikk refereeris teemal: „Noorsoo organisatsioonid“. Huviküllane teemakäsitus pakkus õige palju võimalusi sõnavõtuks. Olgu nimetatud, et ringi esindajad on väljaspool kooli osa võtnud ENK korraldatud noorsootegelaste kursust.

Fotoringist.

Fotoringi tegevus algas tänavu pääkoosolekuga, mis peeti kohe pääle jõuluvahetuse aega. Fotoringi juhatajaks valiti V. Vaaro IV r. Juhatusse said Kriisa ja Anja, mõlemad IV r.

Pääle päekoosolekut peeti juhatuse koosolek, kus otsustati pidada õppeaasta jooksul töökoosolekuid ja koos Humanitaaringiga huviohtu. Viimane kavatsus aga nurjus, sest seks ei saanud luba. Sellevastu asuti aga suure innuga tööle töökoosolekute korraldamisega.

Fotopimikut on lubatud kasutada kõigile liikmeile. Seda on tehtud kaunis tihti. Senini, võib peagu päris julgesti öelda, pole ühtegi päeva möödunud, kus pimikut pole kasutatud. See näitab, et poistel on tõsine tõctahe ja huvi asja vastu. V. V.

Humanitaaringist.

TPG Humanitaaringi tegevusest käesoleval õppeaastal tähtsamate momentidena võiks mainida möödunud semestril peetud referaati: Mait Metsanurga „Ümera jõel“. See referaat korraldati koos TTG Kirjanduseringiga, refereeris TPG õpilane Kriisa ja oponeeris TTG õpilane L. Reinomägi. Järgnenud vaidlused kujunesid elavaiks. Käesoleva semestri alul õnnestus Humanitaaringil paluda referendiks T. Künapas, kes refereeris teemal „Käekiri ja iseloom“. Osavõtjaid oli rohkesti.

Humanitaaringi juhatajaks on praegu E. Karindi IV r.

Kunstringist.

Käesoleval semestril Kunstringi juhatajaks on L. Hindoala, kirjatöimetajaks O. Linde ja kassuriks Schoch.

Praegune õppeaasta on Kunstringile kujunenud üheks tegevusrikkamaks. Peamisteks huvialadeks on olnud graafika (linoollõige, külmnoel, monotüüpia), söe- ja akva-relljoonistused. Pääle töökoosolekute on korraldatud õpikäike kunstinaitudele k.-k. „Pallasesse“. Ringi tööedukuse suurenemisel on tänuväärt teeneid ringi hooldajal, õpetaja J. Nõmmikul. L. H.

Laskuringist.

Käesoleval semestril peeti Laskuringi pääkoosolek 21. jaan. Juhatajaks valiti L. Luts V t, laekuriks J. Sastok V t ja kirjatöimetajaks K. Pärn V t.

Esimeseks ürituseks Laskuringil oli piduõhtu 6. veebr. Peo sisuka kava kandvama osa täitis TPG orkester. Pidujättis rohkearvulisele publikule häa mulje. Edasi on peetud rida treeninglaskmisi, milledest

osa on võetud väga suure huvi ja innuga. Praegu on teoksil esivõistlused kooli esilaskuril nimele, kus kolmele esimesele antakse vastavad diplomid. K. P.

Loodusteadusteringist.

TPG Loodusteaduste-ring korraldas 1935/36. õ.-a. II semestril ekskursiooni Frederkingi seebivabrikusse ringi juhataja Karl Lampmanni juhatusel. Osavõtjaid oli 11.

Peale eelmainitu oli ringi tegevuskavas ette nähtud veel mõningaid õpikäike ja ekskursioone. Need aga nurjusid, sest direktori poolt lõpetati ringide tegevus kevadel.

Maleringist.

16. X kuni 22. I kestis Maleringi korraldusel olev maleturniir TPG, TPK ja ITK malemeistri nimele. Üles andis end 23 osavõtjat, neist aga kustutati turniiri kestel 5, kas loiu mängimaskäimise tõttu või mõnel muul põhjusel. Malemeistriks tuli Endel Kurik IV t 16½ p. (17-st võimalikust). Teised kohad jagunesid: 2) H. Otti V t 16 p., 3) G. Kiiman V r 15½ p., 4) J. Estam IV r 13 p., 5) L. Hindoala V t 11 p., 6) A. Mägi V r 10 p., 7) H. Rükkel IV r 9½ p., 8) H. Laurits III r 9 p., 9) S. Kivisaar V r 8½ p. ja 10) K. Sutt III r 8 p. Turniiri kohta peab mainima, et konkurentis esikoha pärast oli ainult kolme esimesele kohale tulnu vahel ning nende vahel mängitud partiid otsustasidki esikoha ning kolme esimese järjekorra (Kurik — Otti 1 : 0, Kurik — Kiiman 1½ : 1½ ja Otti — Kiiman 1 : 0). Teised mängijad esimesele kolmele üldse mingit konkurentsi ei pakkunud. Turniiril mängimas käidi võrdlemisi loult (ligi 20 % partiisid otsustati mängimata). Kuriku kohta võib öelda, et ta väärib täielikult esikohta. Korra turniirist osavõtu korral oluaks tal esikohale tulekuks tublisti vähem lootusi.

Kooli toetusel võtsid H. Kord ja E. Kurik osa ka Eesti koolinoorsoo maleturniirist Tapal 1.—5. jaanuarini. Selle kirjeldus on juba esinenud ka teisis ajakirjus („Tuleviku Radades“) ja ajalehtedes. Nagu teada, jagas Kurik sääli türlase Lepikuga 4. ja 5. koha ning Kord saavutas 6. koha. Nende tagajärgedega tuleb kõigiti rahule jääda, sest esinesid ju sel turniiril Eesti parimad koolinoored sel alal. Kui arvesse veel võtta seda, et Kord kaotas ainult ühe partii (esikohale tulnud narvalase Karu vastu) ning jäi 6. kohale ainult paljude viikide tõttu (7 viiki!), ja et Kurik saavutas esikoha turniiri viimasel

päeval peetud völkturniiril, siis tuleb nende esinemist vägagi häaks tunnustada. Iga- tahtes häbi need mehed Tartu Poeglaste- gümnaasiumile ei teinud!

Selle semestri pääkoosolek peeti 27. jaan. Juhatajaks valiti endine juhataja G. Kiiman V r, laekuriks endine laekur J. Ärman IV r ja kirjatoimetajaks H. Rükkel IV r.

12. veebr. oli völkturniir kooli völkma- leistri nimele. Osavötlajad oli 9. Kohad jagunesid: 1) E. Kurik IV t 8 p. (meister), 2) H. Kord IV t 7 p., 3) G. Kiiman V r 6 p., 4) Paberit III t 4 p. ja 5) Jonasse III t 4 p.

Malevöistlused peeti tänavu nii Hugo Treffneri gümnaasiumi kui ka Öhtugümnaa- siumiga. Mõlemad vöistlused lõppesid kaotusega.

Treffneriga oli vöistlus 2-vooruline, vöis- teldi 16. ja 23. veebr. 10 laual. Meie mees- konnas esinesid laudade järjekorras ja saa- vutasid punkte: Kord 1 (2 viiki), Kurik 2, Kiiman 1 (2 viiki), Otti $\frac{1}{2}$ (vöistles 1. voo- rus) ja Juur 0 (vöistles haigestunud Otti asemel 2. vourus), Rosenberg 1, Estam 0, Hindoala 0, Valter 0 (vöistles 1. vourus) ja Rükkel 0 (vöistles 2. vourus), Paberit 1 ja Mägi¹⁾. Kaotus tuli ootamatult suur $13\frac{1}{2}$: $6\frac{1}{2}$. Kaotuse põhjuseks oli viimase 5 lau- nörk esinemine. Arvestades ainult esimest viit lauda olnuks Poeglasteg. vöit $5\frac{1}{2}$: $4\frac{1}{2}$, viimased 5 lauda aga kaotasid 9 : 1.

Vöistlus Öhtugümnaasiumiga oli ainult ühevooruline ning toimus 29. märtsil. Selle vöistluse vöitis Öhtugümnaasium 5 : 4. Meie meeskonnas esinesid ning saavutasid punkte laudade järjek.: Kurik 1, Kiiman 1, Rosen- berg 0, Valter 0, Paberit $\frac{1}{2}$, Estam 0, Hin- doala $\frac{1}{2}$, Mägi 1 ja Rükkel 0. Kaotuse põhjuseks tuleb lugeda kahe parema mehe Korra ja Otti puudumist.

31. märtsil oli Maleringi erakorraline koosolek. Senine juhataja G. Kiiman palus vastastada end juhataja kohalt, mis ka toi- mus. Uueks juhatajaks valiti H. Kord IV t.

Kokku võttes võib öelda, et Maleringi tegevus on sel tegevusaastal õige intensiivne olnud. Samuti näitab ringi teovöimsust ka suur liikmete arv (üle 50 liikme). Jäab loota, et ring tulevikus sama edukalt edasi töötab.

TPG käsipallimeeskond.

Kooli käsipallitaset on väljaspool esin- danud meie kooli IV r ja V r klassi käsi- pallimängijad, ainult E. Teder on III r kl- sist, seega käsipall on realistide eriala. Meeskond tuli korvpallis meistriks ja vörk- pallis 3. kohale. Ühtlasi suutis meie kooli meeskond ainukesena toime tulla Tal-

Vöidukas käsipalli meeskond. 1. rida: E. Lepasaar, K. Alt, E. Koplus, R. Ott, K. Luik. 2. rida: E. Teder, A. Kann, A. Mägi, E. Kivivare; puubub E. Hansi.

linna Vestholmi g. vöitmisega Tartus. Korv- palli meeskonda kuuluvad: E. Teder, R. Ott ja E. Kivivare äärtena, A. Mägi tsent- rina ja meeskonna juhina, A. Kann ja E. Hansi kaitsjatena, kellele alati oli valmis aitama K. Alt. Vöidukas vörkpallimeesond: surujatena Lepasaar, Koplus ja Mägi, tõstjatena vastavalt Kann, Kivivare ja Teder. Tallinlaste vastu mängis Kivivare asemel Luik.

Osa meeskonnast lahku kevadel, kuid karta järgmisel aastal meil pole põhjust, sest tagavara noorte mängijate näol on küllaldane.

Spordiringist.

TPG, TTK ja TPK spordiringi juhatusse sel poolaastal kuuluvad: juhataja E. Hansi, kirjatoimetaja H. Soekörv, laekur K. Luik, käsipalliosak. juh. E. Kivivare, kergej. osak. juh. B. Allik ja talispordi osak. juh. V. Sild.

Spordiring on senini suurt aktiivsust üles näidanud. Talvel korraldati klasside- vahelised käsipallivöistlused kahes klassis (A ja B). A klassi vörkpallis tuli meistriks Vr, vöitis finaalis IIIr 2 : 0. Korvpallis samas klassis saavutasid meistritiitli IVr vöites finaalis III r 48 : 21. B meistriks tulid

võrkpallis III b ja korvpallis IV b võitis teisele kohale tulnud III a 20:19. Gümnaasiumidevahelisest võistlustest on ka Poeglastegüm. meeskond osa võtnud suure edu-ga: ta omandas korvpallis meistrikoha ning võrkpallis kolmanda koha.

Üleriigiliste spordi ja võimlemismängudel püüab Spordiring igapidi kaasa aidata seks, et Tartu Poeglastegüm. õpilased esineksid edukalt ja kõikidel jääks nendest parimad mälestused.

Tehnikaringist.

Tehnikaring valis endale juhatus 1936. a. jaanuaris. Ringi juhatajaks valiti V. Simm, laekuriiks R. Koor, kirjatoimetajaks H. Lääne ja tehnikasektsiooni juhatajaks B. Pastak. Uue sektsioonina registreeriti ehitustehnikasektsioon, mida juhib K. Pärn. Ring on korraldanud raadiokuulamis-

õhtuid, lükatikäsitamiskursuse ja filmiõhtu tantsuga. Pääle nende ürituste on veel iga sektsioon eraldi korraldanud loenguid ja vastavat ala käsitavaid tööõhtuid sektsiooni juhatajate asjatundlikul juhtimisel.

Tänuavaldus.

TPG, TPK ja TTK Loodusteadusteringi nimel avaldan tänu dr. G. Vilbaste'le loodusteadusteringile kingitud „Loodusvaateja“ aastakäikude eest.

15. II 36.

Ringi juhataja.

Õnnelik võitja.

Eelmises „Iilis“ olnud „raamatuprobleemi“ lahendusi on toimetusele tulnud ainult 1 — TPG õpilaselt Imant Rebaselt IV a. Toimetus otsustas talle välja anda esimese auhinna Th. Zielinski „Vana-kreeka kirjanduse“ I ja II osa.

Nobeli laureaate

Rabindranath Tagore: Gitanjali. Aednik. (1 köites)

Anatole France: Silvestre Bonnard'i roim (1 köites)

Maurice Maeterlinck: Tarkus ja saatus (1 köites)

Henryk Sienkiewicz: Ristirüütlid (2 köites)

Romain Rolland: Jean Christophe (4 köites)

Knut Hamsun: Segelfossi alevik (1 köites)

Karl Gjellerup: Tuuleveski (1 köites)

Selma Lagerlöf: Jeruusalemm (2 köites)

Sinclair Lewis: Peatänav (1 köites)

Ivan Bunin: Küla (1 köites)

10

AUTORIT

* II SARI *

15

KÖITES

K./Ü. „LOODUS“

Posti jooksev arve nr. 2055 * Postkast 66 * Telef. nr. 4-35

Soovitan rikkalikus ja moodsas valikus kodu- ja välismaa vabrikutest **palitu-, ülikonna- ja vormiriideid** jne.

Suurim valmisriiete ladu: palitud, ülikonnad, vihma-kuued drench-coat ja lederolist.

Tellimised täidetakse iga soovitud moe järele hästi ja korralikult. — Hinnad väga mõõdukad.

KARL ABEL'I

riide- ja valmisriiete-suuräri, Tartus,
Kaubaheev nr. 34-35. Telef. 8-19

Ostetakse igasuguseid
pruugitud

raamatuid

Raamatuäri „VAHT“
Kalaturg 3

Jalgrattaid, firma
„NAUMANN“, „MARS“,
„NATIONAL“ ja jalgrataste osi ostate odavasti

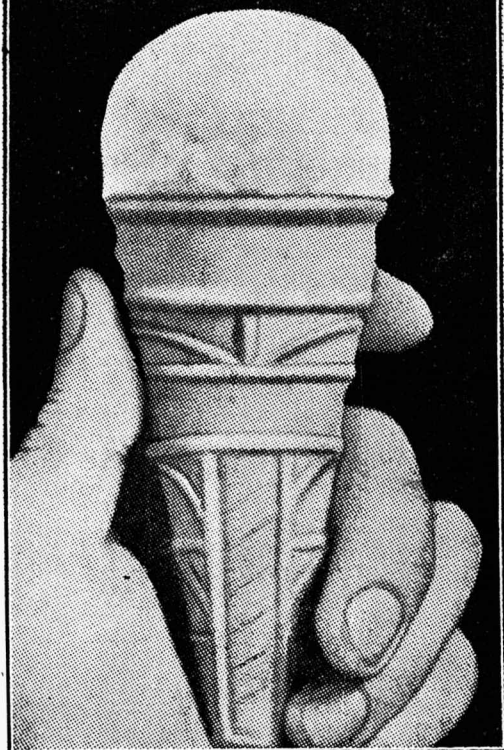
firma
K. SAAR'e
omatööstusest
Raekoja 2. Tel. 6-94

KONDIITRIÄRI

J. LILL

TARTUS — RIIA 11.

Parim kondiitrijäätis.

34570

Hind 25 senti.